

Raport

de activitate a Primăriei Frumoasa pe anul 2025 și sarcinile pe anul 2026

Domnilor consilieri!

Odată cu aprobarea Bugetului local pe anul 2025, administrația publică și instituțiile subordonate ei au depus eforturi pentru executarea lui. Trecerea la bugetarea pe programe, care reprezintă o metodă de fundamentare a bugetelor, avînd la bază programe cu scopuri, obiective și indicatori de evaluare a performanțelor, permite stabilirea priorităților și luarea deciziilor privind alocarea resurselor financiare. Accentul se pune pe rezultatul ce trebuie atins în urma activităților instituțiilor bugetare.

În fiecare an, în luna ianuarie se elaborează Planul de achiziții al Primăriei. Pe parcursul anului 2025 au fost încheiate mai multe contracte de achiziție a mărfurilor, serviciilor și lucrărilor pentru toate instituțiile. Au fost încheiate și contracte de muncă cu persoane fizice pentru acordarea serviciilor necesare (lista contractelor se anexează). În urma măsurilor întreprinse toate instituțiile au activat în regim normal. Funcționarii publici au fost mobilizați la îndeplinirea Deciziilor adoptate de Consiliul sătesc. În Bugetul local au fost planificate surse financiare pentru:

1. În domeniul amenajării teritoriului:

În acest sens sursele financiare au fost îndreptate spre:

a) organizarea salubrității cimitirului și evacuarea gunoierului.

b) lichidarea gunoștei din preajma poligonului de depozitare a deșeurilor. Au fost efectuate lucrări de îngrijire, nivelare și compostare a deșeurilor pe platforma de depozitare. Această gunoște a fost lichidată de două ori în anul 2025.

c) În urma sesizărilor locuitorilor din sat a fost construită și instalată stația de așternerea transportului public la intrarea în localitate.

d) a fost amenajat terenul de joacă pentru copii cu diverse echipamente.

e) Pe parcursul anului 2025 s-au depus eforturi pentru a schimba aspectul terenului adiacent Primăriei și casei de cultură. Pentru aceasta au fost efectuate lucrări de pavarea terenului. Au fost instalate 3 bănci pentru locuitori.

f) În anul 2025 au fost efectuate lucrări de reparație a bibliotecii publice și primăriei. Au mai fost procurate și 3 calculatoare performante.

O problemă este starea ecologică din sat. Nu am reușit să convingem oamenii despre necesitatea păstrării curățeniei, transportării deșeurilor în locul autorizat. Astăzi avem gunoști în tot perimetrul satului, gunoi aruncat pe terenurile publice, terenurile agricole, marginea drumurilor începînd de la marginea satului. Rîulețul din centrul satului se află în stare deplorabilă. Toate aceste acțiuni ireponsabile a cetățenilor plus activitatea economică în gospodăria casnică duc la înrăutățirea mediului înconjurător, influențează calitatea apei potabile, solului și în consecință afectează starea sănătății populației, iar rezultatul final va fi unul dezastruos.

Eforturile primăriei privind lichidarea gunoștilor nu a dat rezultate. Gunoștile au apărut din nou, iar APL irosește resurse financiare în fiecare an. Au apărut gunoști prin pădure, drumuri, pe terenurile agricole, livezi) În rezultatul ireponsabilității cetățenilor din sat plus activitatea economică în gospodăria casnică crează probleme majore. Rezultatul final va fi dezastruos.

Rămîne nesoluționată problema amenajării Centrului satului. Începînd cu primăvara și pînă toamna tîrziu Centru satului se transformă în teren de pășunat. În aceste condiții este imposibil de amenajat

teritoriu, păstrat curățenia. Orice copac sădit în câteva zile este distrus. Deținătorii de animale nu respectă regulile de întreținere și pășunat și crează probleme altor cetățeni, crează situații de conflict, situații periculoase pentru copii și transport (pășunatul pe terenuri interzise, legarea animalelor pe marginea drumurilor, nesupravegherea animalelor). Toate acestea reduc eforturile privind înverzirea satului, crează probleme privind odihna tineretului.

2. Gestionarea fondului de rezervă și de intervenție

Programul prevede alocarea de mijloace financiare în scopul susținerii populației în caz de calamități naturale, boli grave ce survin pe parcursul anului și nu au fost prevăzute în buget. Fondului de rezervă este în dependență de resursele disponibile ale bugetului, iar alocarea mijloacelor se aprobă în baza deciziei Consiliului local. Solicitanții trebuie să prezinte tot setul de acte solicitate și să facă dovada necesității alocării surselor financiare. Pentru anul 2025 au fost aprobate în Bugetul local 15000 lei. Pe parcursul anului 2025 nu au avut loc calamități și nu a fost necesitatea alocării de surse financiare. Au fost cereri de alocarea surselor financiare pentru caz de boală.

În total s-au alocat 4042 lei. Sursele financiare nefolosite au fost trecute în sold.

3. Instituția Educație Timpurie

Instituția de Educație Timpurie dispune de tot necesarul pentru a activa în regim normal, în condiții bune pentru copii. Toate acestea au reușit datorită prioritizării cheltuielilor și neadmiterea folosirii resurselor financiare în alte scopuri. Urmează ca cadrele didactice și personalul din Instituția Educație Timpurie să-și îndeplinească atribuțiile pentru pregătirea copiilor pentru școală.

În anul 2025 în Instituția Educație Timpurie au fost investite resurse financiare:

- a fost schimbat cazanul de încălzire;
- au fost alocate resurse financiare pentru înlocuirea iluminatului intern;
- a fost procurat laminat pentru înlocuirea podelelor;
- au fost alocate surse financiare pentru amenajarea terenului de joacă;

4. Serviciul de percepere fiscală și reglementare funciară

Specialistul serviciului de percepere fiscală are obligațiune:

- Colectarea taxelor și impozitelor aprobate de Consiliul sătesc
Specialistul a întreprins măsuri pentru colectarea taxelor și impozitelor aprobate de Consiliul sătesc. Au fost colectate 57538,34 lei din totalul de 52300,000 lei, adică circa 110%.

Cele mai mari restanțe sunt la taxa pentru salubritate și impozitul funciar pe terenurile cu destinație agricolă a persoanelor ce nu se află pe teritoriul satului. Toate sumele colectate au fost transferate în conturile primăriei în termenii stabiliți și conform legislației.

Specialistul depune eforturi pentru încasarea plății de arendă a iazului ,arendaș Stratan Efim

5. Serviciul de reglementare funciară se confruntă cu multiple probleme:

a) erorile comise în cadrul măsurărilor masive,

Erorile sînt de mai multe tipuri:

- amplasarea terenurilor.
- suprapunerea terenurilor,
- inversarea masivului,

b(delimitarea proprietății publice

Notă: Nu se admite darea bunurilor proprietate publică în arendă,vînzare- cumpîrare,dacă nu sînt înregistrate în Registrul bunurilor imobile.Pentru înregistrarea bunului este necesară:

a(decizia Consiliului sãtesc privind delimitarea terenurilor,

b) decizia Consiliului sãtesc privind formarea bunului imobil,

c(decizia Consiliului sãtesc privind aprobarea planului geometric,

d(înregistrarea bunului în Registrul bunurilor imobile

Această procedură este obligatorie și trebuie respectată în cazul arendării sau vînzării bunurilor.

6.Casa de culturã

La moment nu avem angajat șeful Centrului Cultural.Cumulează funcția Gîtlan Marina. Pe parcursul anului 2025 de cãtre d-na Marina au fost organizate și petrecute mai multe evenimente culturale:

- Anul Nou
- Colinde de Crãciun la Mãnãstirea Frumoasa
- 1 martie
- 8 Martie
- Cîntecul Pascal
- Ziua Europei
- Ziua Familiei
- Ziua Copilului
- Hramul Satului
- Toamna de aur

Munca depusã de d-na Marina a dat roade.Meritã atenție participarea și evoluția ansamblului de fete.Ele au participat la toate evenimentele culturale organizate în sat,dar și au reprezentat satul la Festivalul Pacal organizat în satul Dãnceni,r-nul Ialoveni.Fetele au participat și la TV- Surprize.Primãria va susține financiar în continuare eforturile depuse de d-na Marina,eforturile pãrinților și fetelor în promovarea valorilor și tradițiilor naționale.

7.Aprovizionarea cu apã potabilã

Pe parcursul anului 2025 Primãria implementat Proiectul de extindere a apeductului.Au fost construite 1600 m rețele interne,conectate 35 gospodãrii și Mãnãstirea Frumoasa.Proiectul a fost dificil de implementat din cauza lipsei pompelor și echipamentelor de programare.Pompele au fost procurate din Germania,iar echipamentele de programare din Italia,deaceea Contractul de finanțare cu ONDRL și Contractul de antreprizã cu operatorul economic a fost prelungit pînã la 01.07.2026. O problemã majorã a fost Proiectul tehnic pe partea ce ține de electricitate.A fost necesar de modificat proiectul și ajustat conform cerințelorPremier Energy. La moment lucrãrile sînt finisate,a rãmas numai conectarea pompelor,testarea lor.Populația beneficiazã de apã,dar fãrã presiunea necesarã în rețea.

Țin sã Vã informez,cã Primãria Frumoasa este parte a Proiectului Național Chișinău- Strășeni-Cãlãrași.Este preconizat în anul 2026 sã ajungã la Cãlãrași.Din informațiile care le dețin aducțiunea de la rețeaua magistralã pînã la punctul de conectare cu rețelele interne va fi gratis,dar ne va deconecta sursa de apã existentã(va fi conservatã).La timpul necesar va fi nevoie de Decizia Consiliului sãtes privind conectarea la acest apeduct

Rămîne problema gestionării apeductului. Căminele de vizitare nu sînt îngrijite,nu sînt pregătite de iarnă și apar scurgeri de apă din rețea.Începînd cu anul 2027,Primăria nu va mai avea dreptul de a gestiona apeductul.Va trebui transmis unui operator economic cu statut de persoană juridică.

8. Iluminatul stradal

În anul 2025 iluminatului stradal a funcționat în regim normal.În medie iluminatul stradal a funcționat 8 ore în sutcă.Au fost înlocuite peste 30 lămpi,reparate 10 corpuri de iluminat.La moment toate sînt funcționale cu excepția Pînzari Domnica,Munteanu Svetlana,Usati care din motive obictive nu pot fi înlocuite.Pentru reparația corpurilor de iluminat,înlocuirea lămpilor au fost încheiate contracte de acordarea serviciilor cu Cernomaz Gheorghe.

9.Construcția și reconstrucția drumurilor

Pentru anul 2025 au fost aprobate 198000 lei,dintre care 180.000 pentru reparația, reconstrucția drumurilor,iar 18.000 lei pentru întreținerea drumurilor.În anul 2025 au fost reconstruită o porțiune de drum de la drumul de acces pînă la GȚ Buruiană cu lungimea de 280 m și lățimea de 4m din surse financiare alocate din Fondul Rutier.

Porțiunea de drum a fost selectată prin Decizia Consiliului sătesc nr.04/10 din 17.06.2025.Lucrările au întîrziat din lipsa operatorilor economici disponibili pentru a efectua lucrările.A fost selectat SA Drumuri Strășeni,care a oferit cel mai bun preț.La moment lucrările sînt stopate din cauza condițiilor metereolocice nefavorabile,iar lucrările vor fi reluate imediat ce ne va permite timpul

Primăria a participat și a depus cerere de finanțare la Programul Național „**Europa este Aproape**” privind Modernizarea drumului local de acces spre satul Frumoasa.La moment este semnat Contractul de finanțare cu ONDRL și Contractul de antrepriză cu agentul economic,care va efectua lucrările.Imediat ce ne va permite timpul vor începe lucrările.Lucrările urmează a finalizate către 01.07.2026.

Activitatea primăriilor este reglementată de diverse acte legislative și normative. Aparatul primăriei s- a străduit să respecte întocmai legislația. Pe parcursul anului 2025 au fost adoptate 46 decizii ale consiliului sătesc și emise 140 dispoziții ale primarului. Toate deciziile și actele primarului au fost legale . Pînă în momentul de față nu s-au stabilit încălcări privind raportarea contabilității către Direcția de Finanțe, dar și altor instituții.

Alarmantă este situația criminogenă în teritoriu. Mai multe persoane încalcă legislația:vătămare corporală, violență în familie Sunt multe conflicte și apeluri telefonice la organele de drept. Din cauza abuzului de alcool deseori apar altercații între cetățeni.

În concluzie:

Dacă dorim condiții mai bune de viață, dacă dorim o infrastructură bună(drumuri,teren de joacă amenajat,stadion amenajat,iluminat stradal performant) este necesară implicarea cetățenilor. Fără implicarea locuitorilor, nu vom putea rezolva nici o problemă. Comunitățile au reușit prin implicare,prin participare activă în luarea deciziilor de către autoritățile administrației publice locale Reeșind din cele expuse Primăria își planifică următoarele sarcini pe anul 2025:

a(Asigurarea funcționării în regim normal a tuturor instituțiilor subordonate primăriei;

b(Construcția,reconstrucția Podului Vasilian ;

c) Construcția porțiunii de drum Ciobanu Dumutru – Podul Vasilian;

d)

Primarul satului Frumoasa

Gh. Movileanu